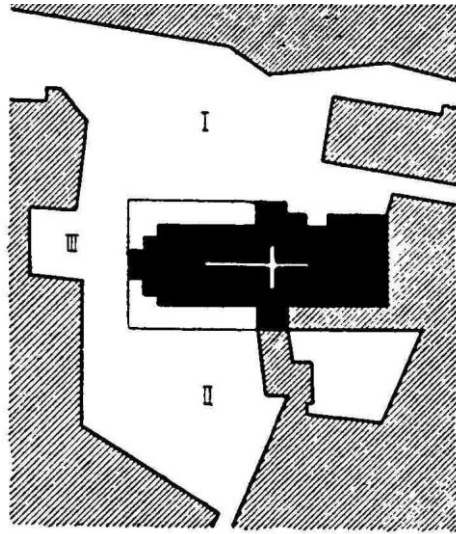
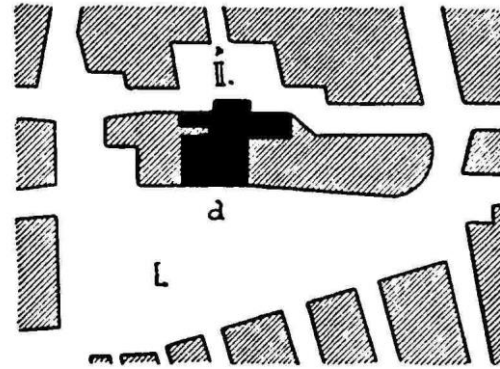

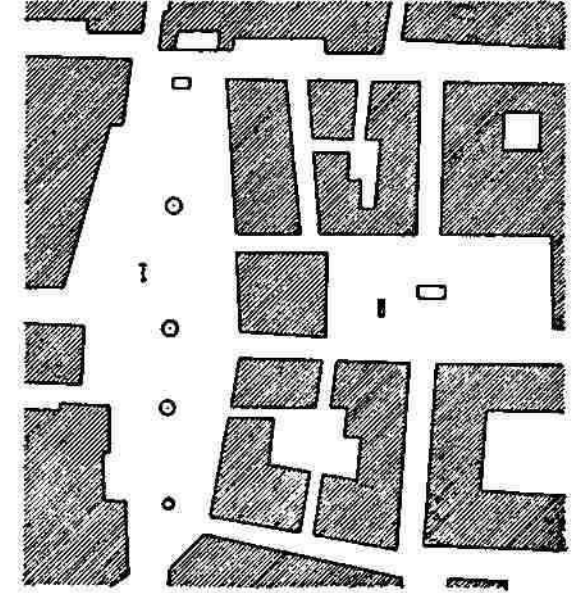
Forum
Romanum

Hildesheim

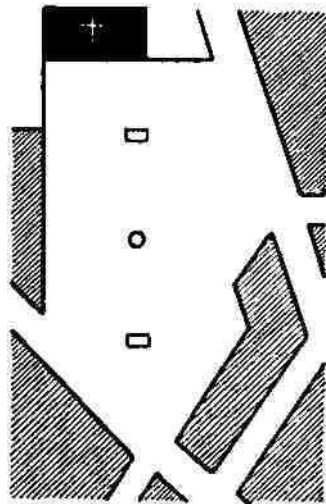

Köln

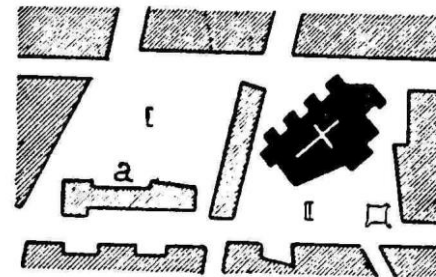

Piazza d. Signoria Verona

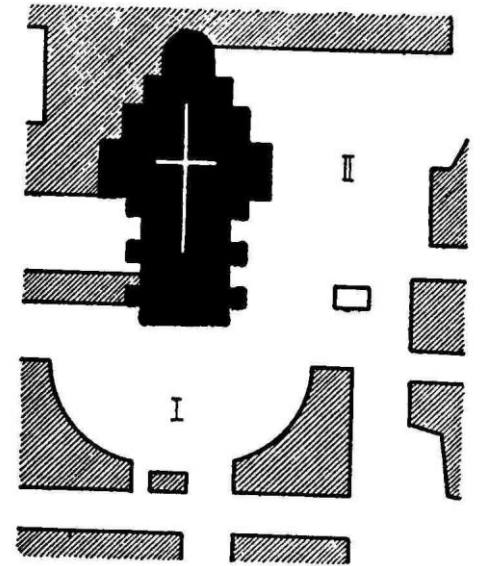
Dom
Városháza
Piac

Piazza S. Maria Firenze

Nikolai Kirche, Kiel

S. Nicola, Catania

Firenze, Piazza Signoria

Pisa, Piazza del Duomo

Navigation icons: a red location pin, a plus sign (+), a minus sign (-), and a downward arrow (v). Below these is a dark bar containing left and right navigation arrows and the text "Elrejtés" (Hide) with a downward arrow.

Assisi, San
Francesco

Certosa di Pavia

Breslau – Wrocław Rathaus

55 Contrà Camillo Benso Cavour

Veneto

Utcakép – jún. 2012

Vicenza, Piazza dei Signoria

Elrejtés

San Nicolo, Catania

Utca – inkább dinamikus

Tér – központ , inkább statikus – „ideális” 1:3, 1:5 légtérrány

feltétele a térfalak valamilyen mértékű zártsága, vagy jelzésértékű megjelölése (burkolat, szintkülönbség, növényzet)

- csillagterek (négyenél több betorkoló utca)

- haszonterek (piac, felvonulási tér, díszter, ...)

- parkok (növényzet dominál – square)

- építészeti terek (középület előtere, emlékművek terei)

- zárt térfalú terek – egy kiemelkedő épület által dominált terek

- csomóponti terek

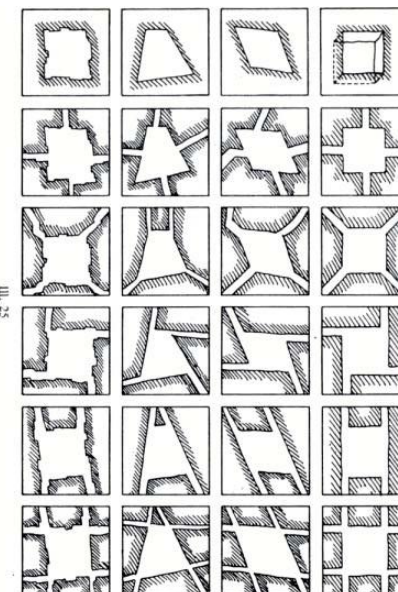
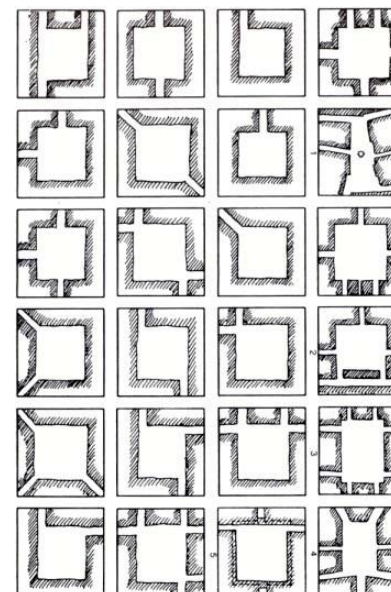
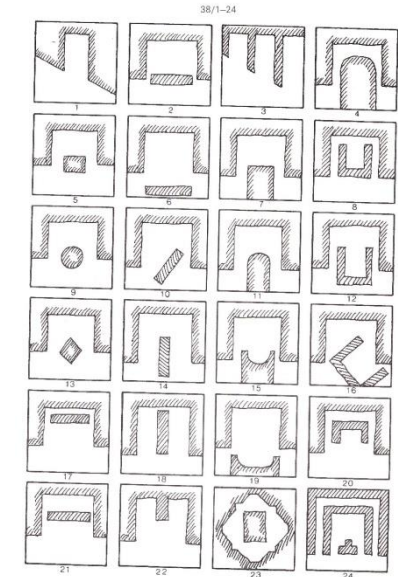
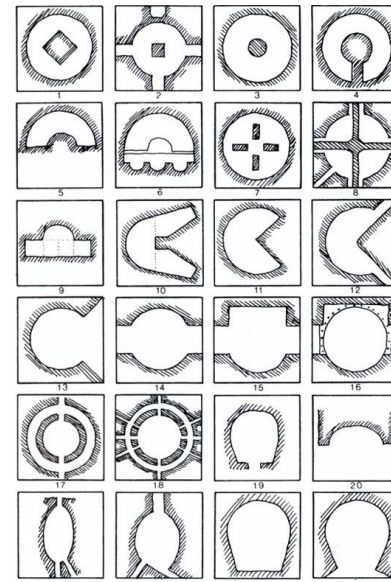
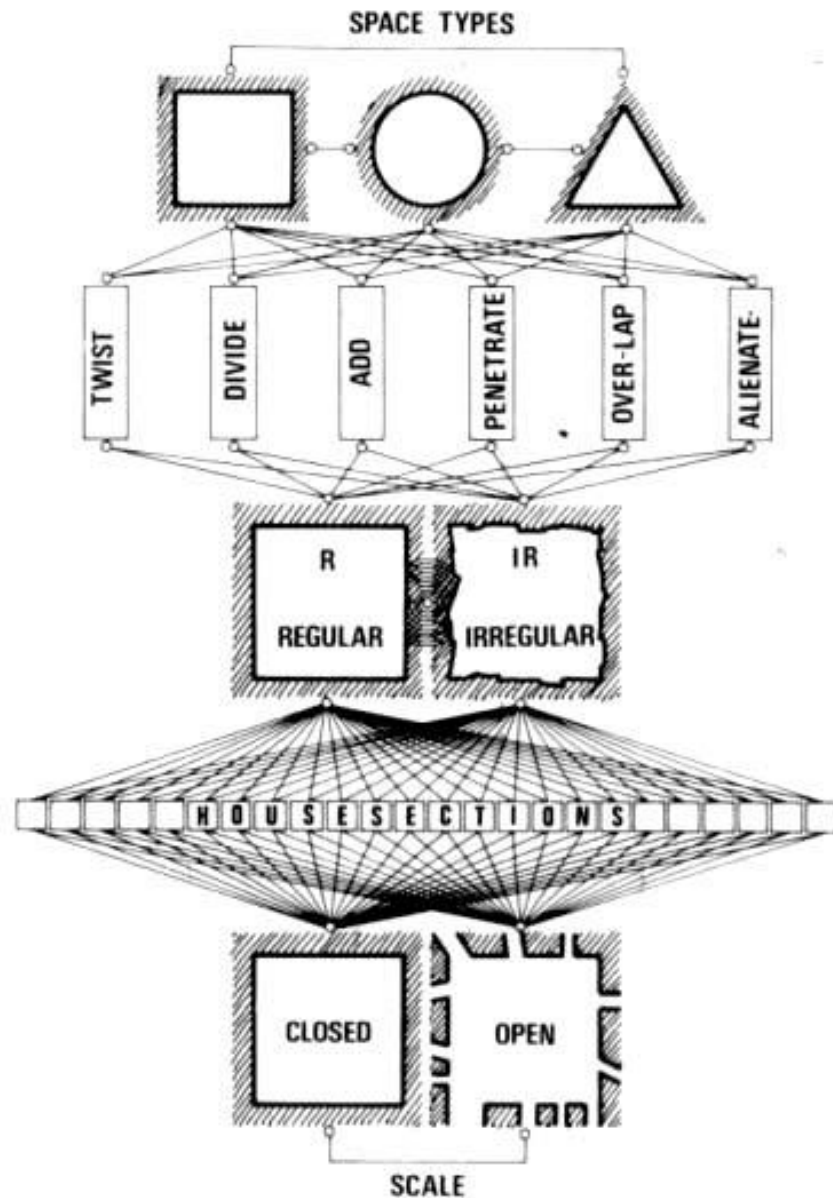
- tércsoportok

- amorf terek

Rob Krier morfológiai rendszere (Urban Space)

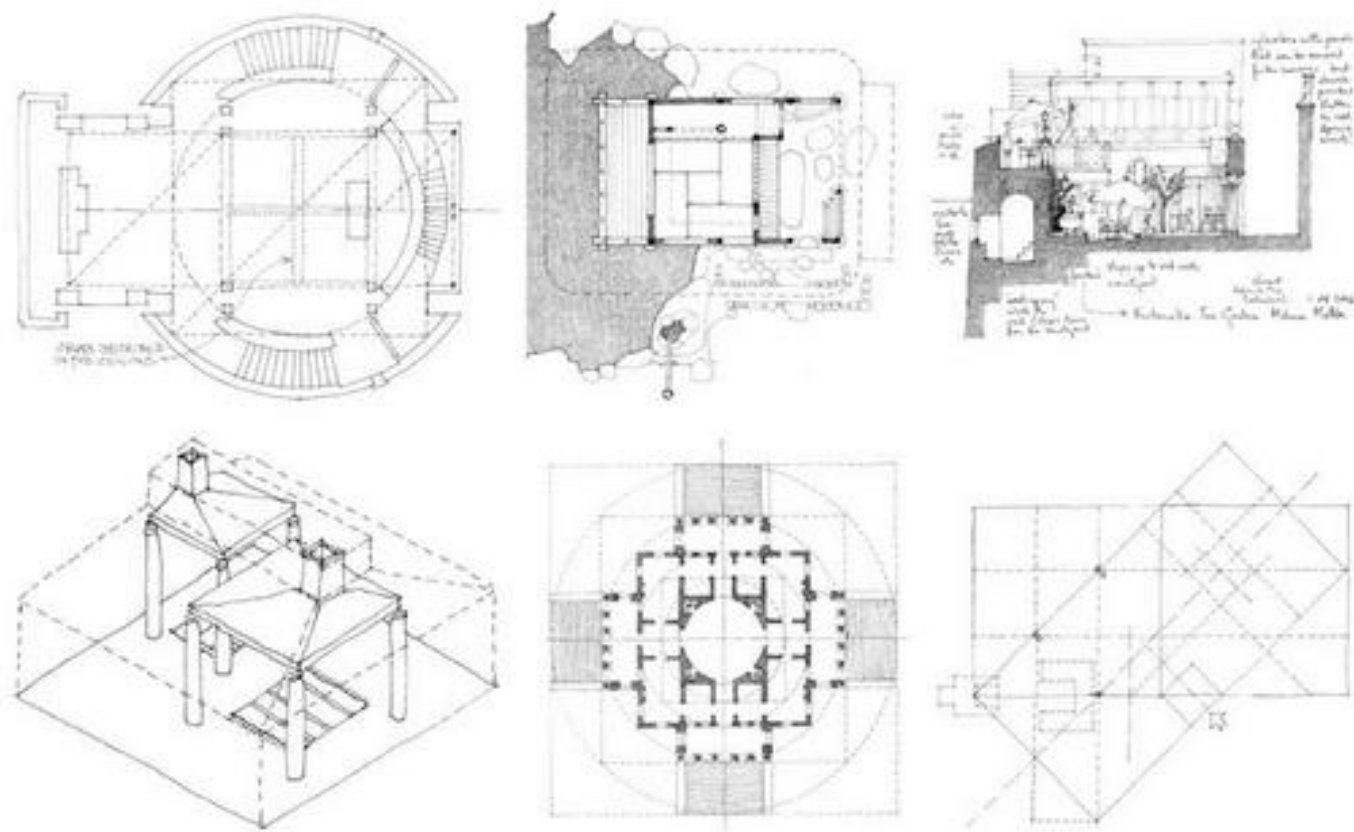
Alapformák: négyzet, kör, háromszög

Formálás: addíció, kapcsolás, sorolás, osztás, csavarás, áthatás, torzítás

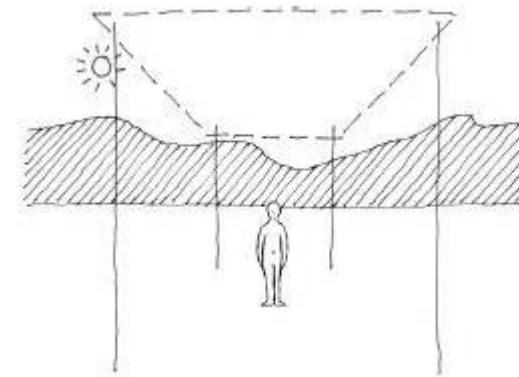
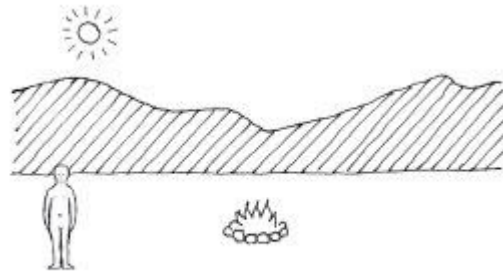
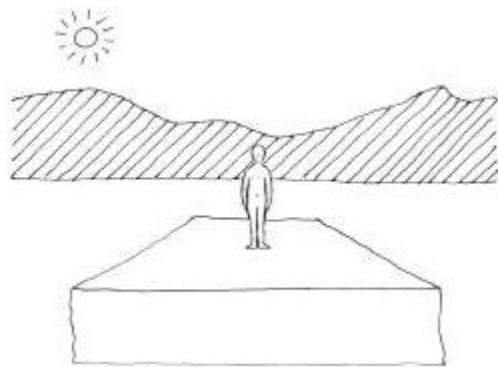
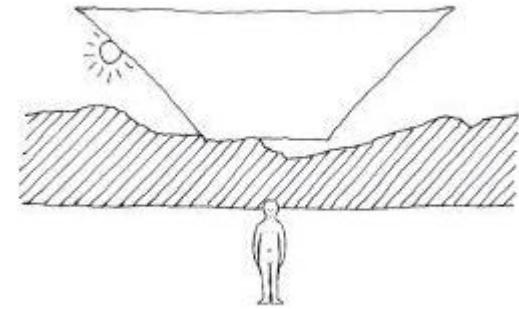
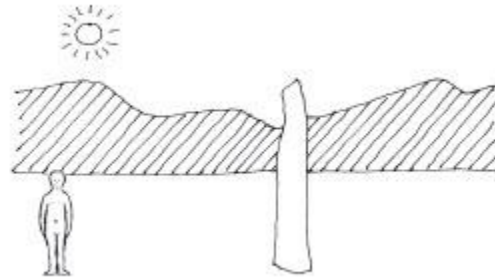
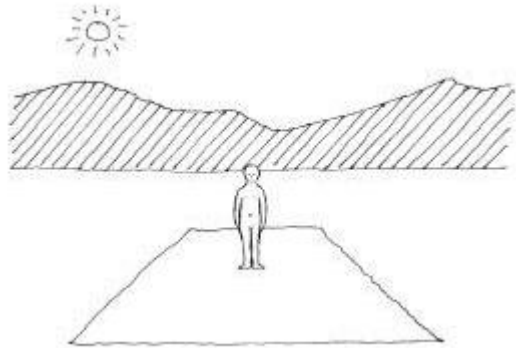
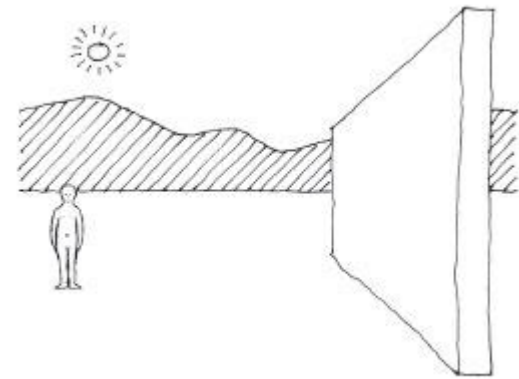
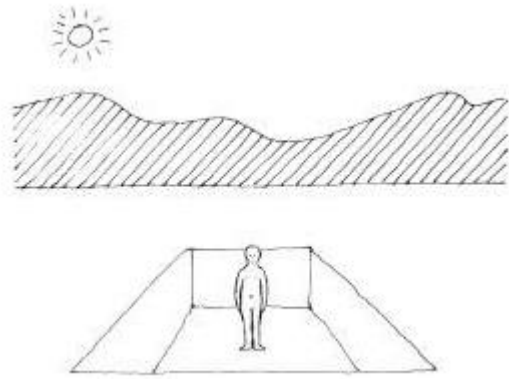
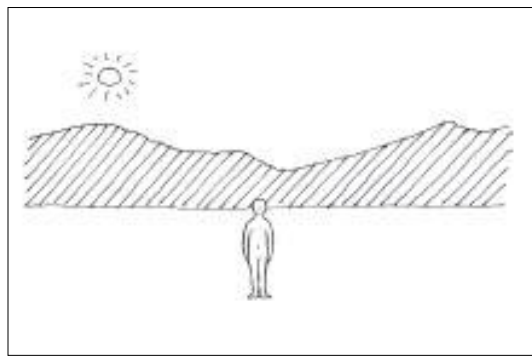

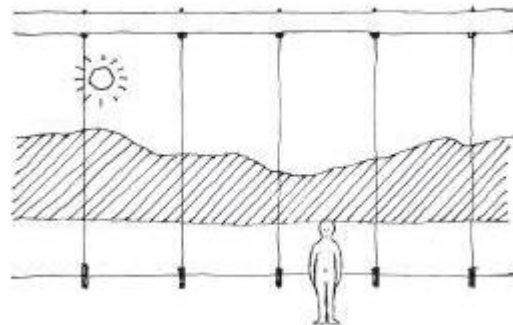
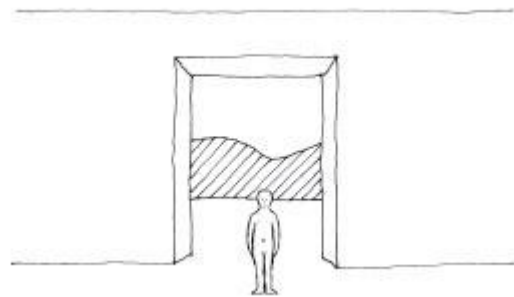
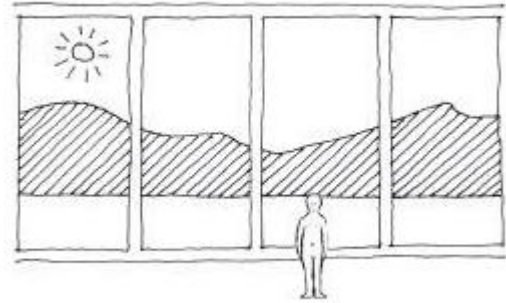
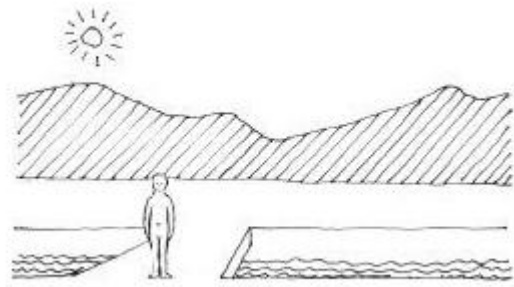
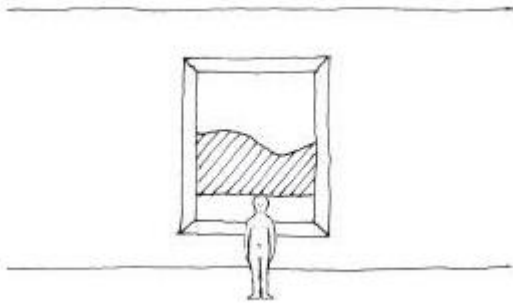
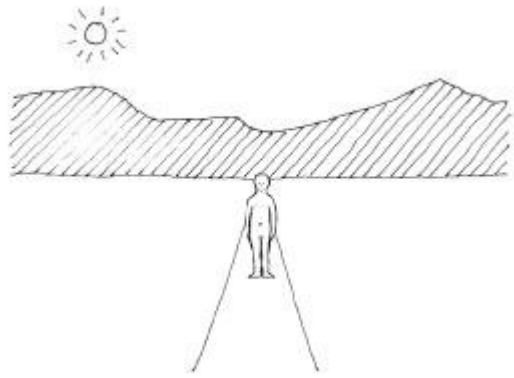
analysing **ARCHITECTURE**

FOURTH EDITION

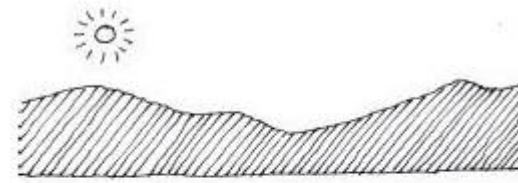
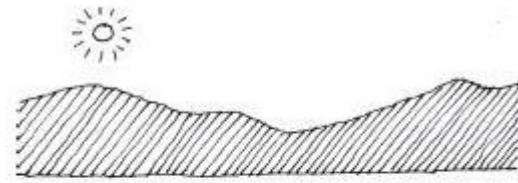
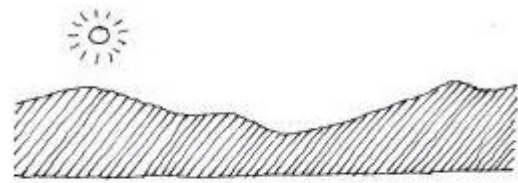

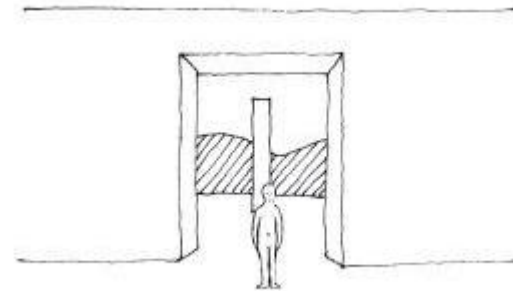
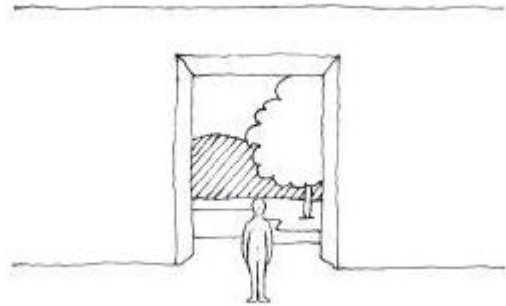
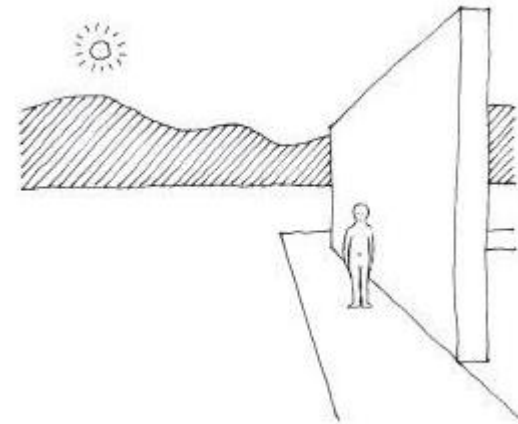
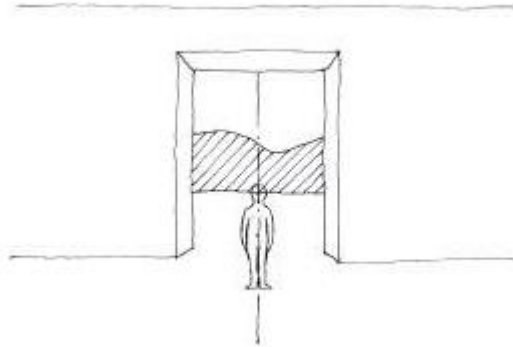
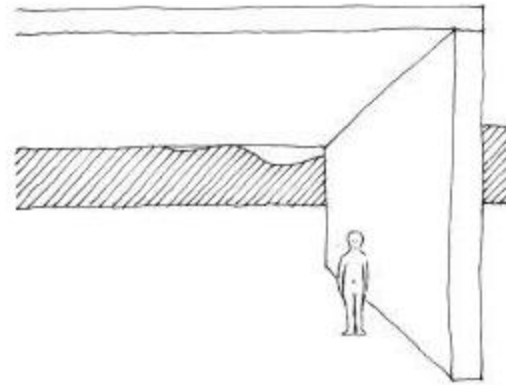
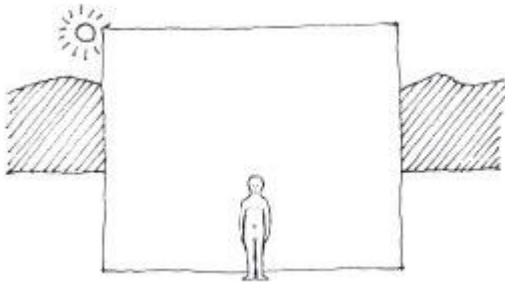
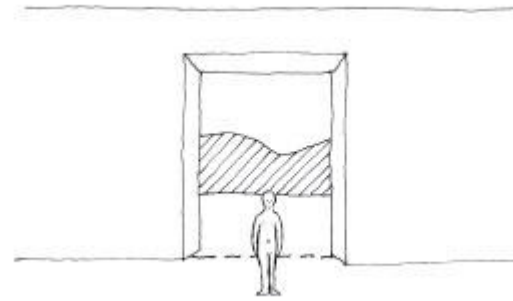
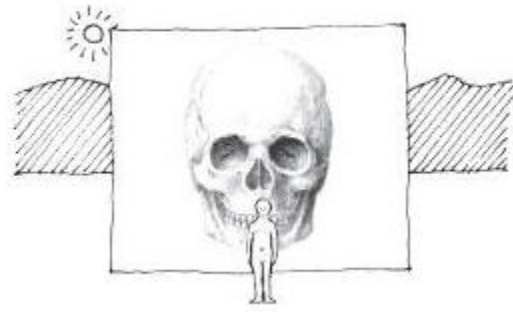
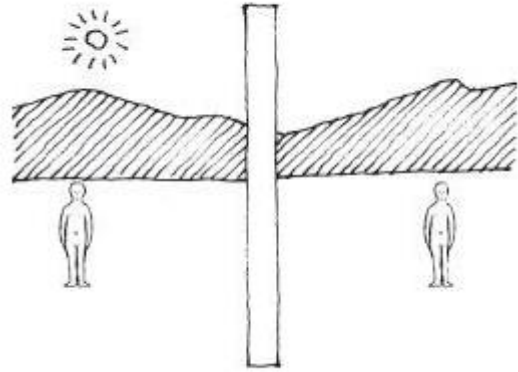
SIMON UNWIN

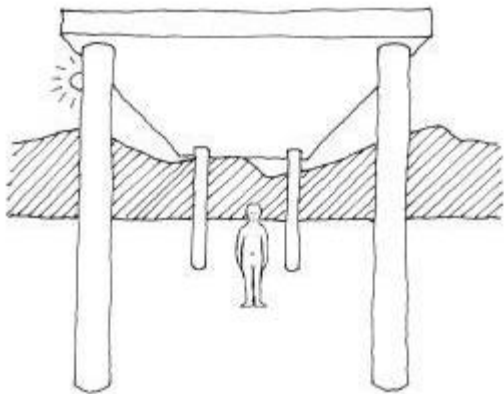
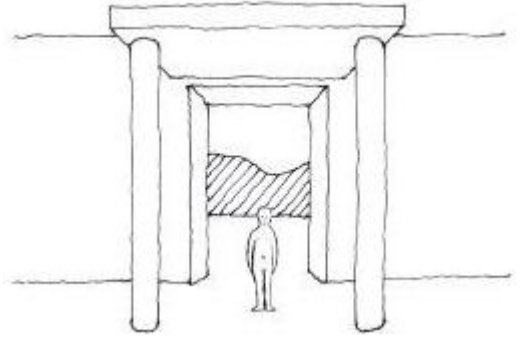
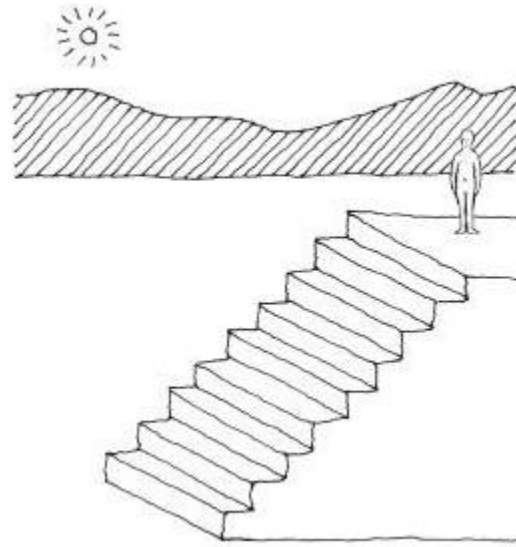
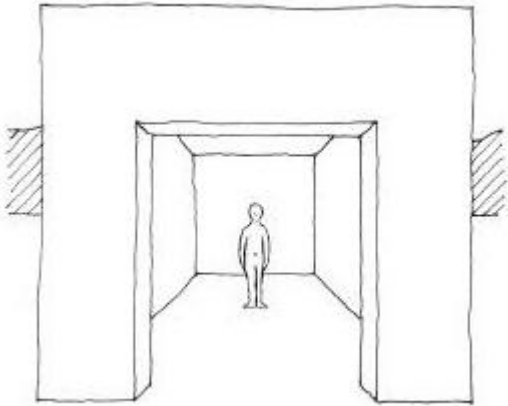
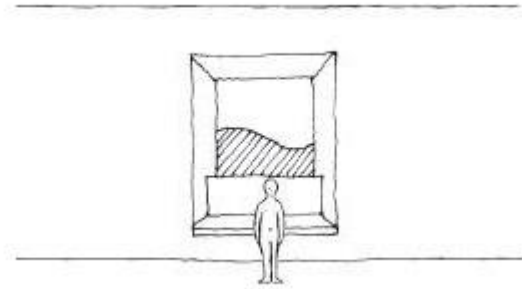
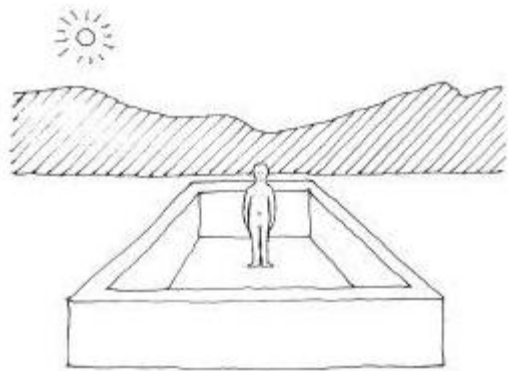

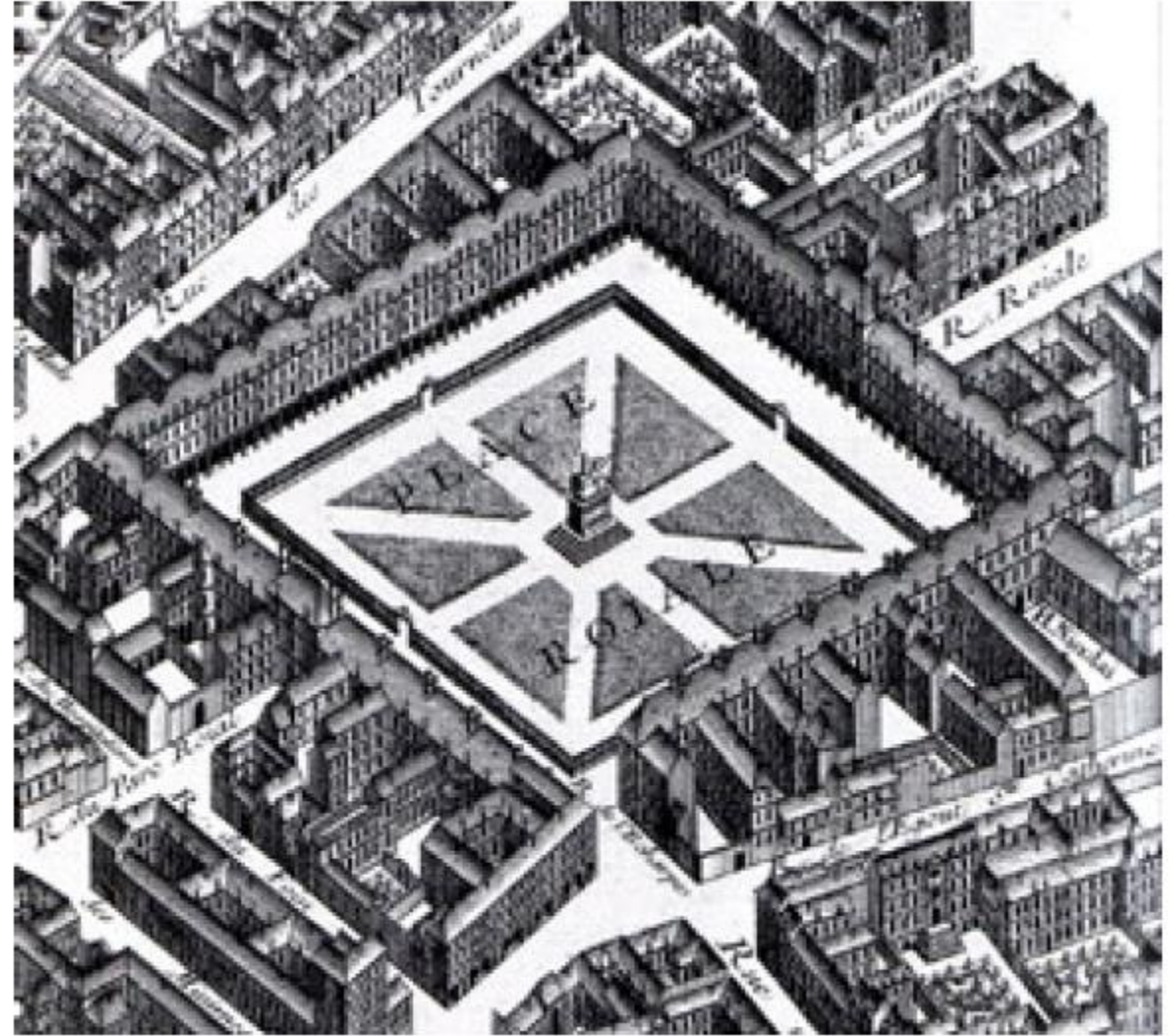
Kuslits Tibor tipológiája (Beépített területek új közterület-szabályozásának kialakítását előkészítő kutatások)

A tipológia az alábbi kategóriákat különbözteti meg:

- 1 szabályos geometriával szerkesztett terek**
  - 1.1 négyzetes alaprajzú zárt terek
  - 1.2 négy oldalról zárt, téglány arányú terek
  - 1.3 háromszög alakú terek
  - 1.4 orsó alakú terek
  - 1.5 három oldalról zárt, egy oldalról nyitott terek
  - 1.6 két oldalról zárt, két oldalról nyitott terek
  - 1.7 kör alaprajzú terek
  - 1.8 sokszögű, szabályos terek
  - 1.9 félkör alakú terek
  - 1.10 ellipszis alakú terek
  - 1.11 összetett térszerkezetű terek
  - 1.12 nyújtott arányú terek
  - 1.13 térfalak nélküli, nagyléptékű terek

- 2 szabálytalan terek**
  - 2.1 középkori, organikus terek
  - 2.2 szerkesztetlen alaprajzú, újkori köztek
  - 2.3 szabálytalan geometriájú, modern terek
  - 2.4 posztmodern, fragmentált szabályosságú tértípus
  - 2.5 kortárs építészet spontán terei

1.1. Négyzetes alaprajzú, zárt terek

- Sajátosság:
Azonos kompozíciós szerepű térfalak statikus, homogén kompozíciója, gyakran a centralitást fokozó fókuszponttal - emlékművel
- Alkalmazási javaslat:
Ott alkalmazandó, ahol kiegyensúlyozott, állandóságot és tökéletességet sugárzó, intenzív tériségű terek – emlékterek megjelenése szükséges
- Példa:
- Places de Vosges

1.2 Négy oldalról zárt, téglány arányú terek

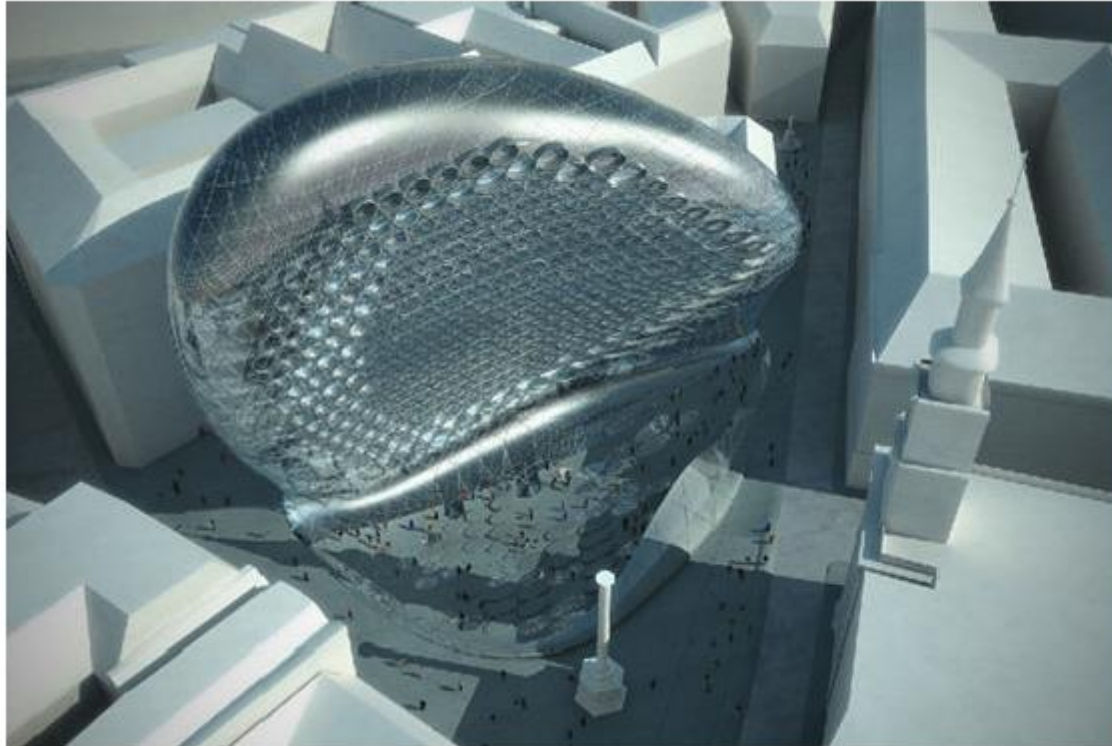
- Sajátosság:
Azonos kompozíciós súlyú és szerepű térfalak homogén kompozíciója két, alá-fölé rendelt, merőleges kompozíciós tengellyel
- Alkalmazási javaslat:
Ott alkalmazandó, ahol határozott irányultsággal rendelkező, de centrális tér szükséges, mely centralitását gyakran különös középponti hangsúly biztosítja (obeliszk)
- Példa:
Place des Vendome

1.3 Háromszög alakú terek

- Sajátossága:
rendszerint városi útvonalak találkozásánál, spontán módon alakul ki
- Alkalmazási javaslat:
A dinamikus közlekedési tengelyek sodró lendületét lelassítja. A tér statikus jellegét erősíti középontjában elhelyezett, centrális szobor, vagy határozott irányultság nélküli emlékmű
- Példa: Budapest, Szervita tér

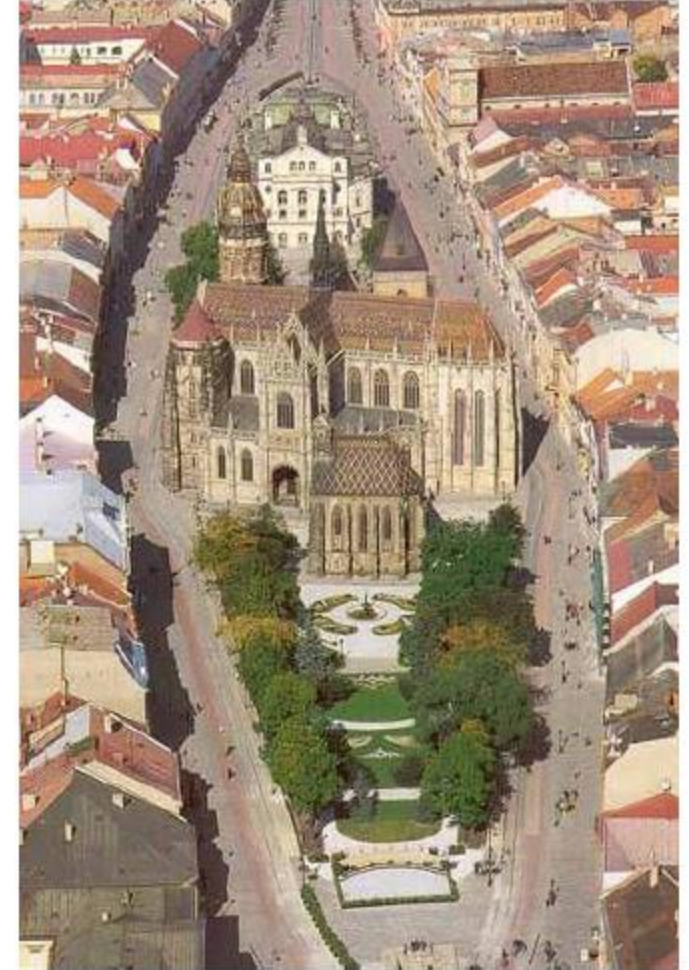

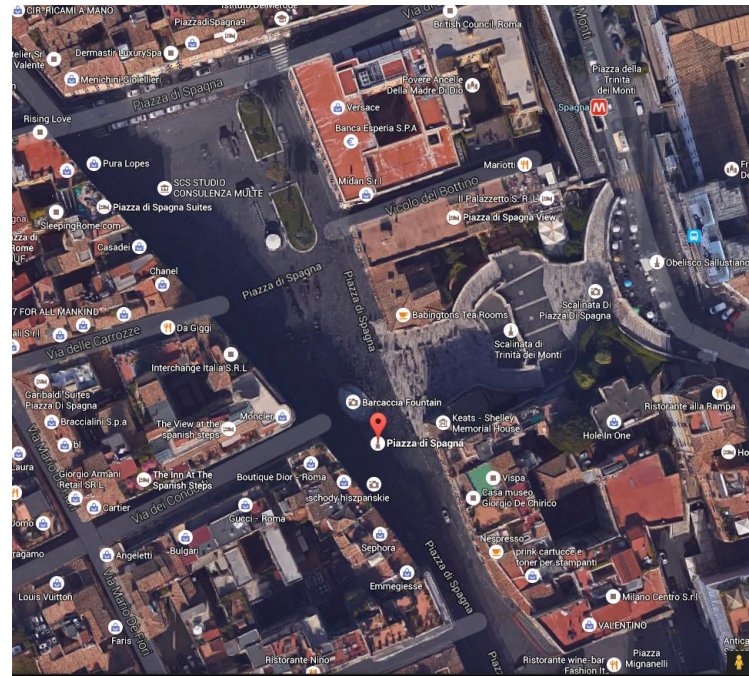
1.4 Orsó alakú tértípus

- Sajátossága:
Organikus képződmény: A város főutcájának tengelyébe kerül fontos középület, vagy középületcsoport, s a kettéváló főút teresedést képezve körülöleli az épületet, vagy épületeket
- Alkalmazási javaslat:
Fontos középületek különös hangsúlyú pozicionálást teszi lehetővé
- Példa:
Kassa, Főtér

1.5 Három oldalról zárt, egy oldalról nyitott tértípus

- Sajátosság:
enyhe konszperzivitás, határozott irányultság, a látványok hierarchiája jellemzi
- Alkalmazási javaslat:
Ott helyénvaló, ahol középületek főtengelyének monumentális hangsúlya, közlekedési tengelyek ünnepléses lezárása szükséges
- Példa: Piazza di Spagna, Roma, Hősök tere, Budapest

1.6 Két oldalról zárt, két irányban nyitott tértípus

- Sajátossága:
különös városképi jelentőségű
kompozíciós tengely fókuszpontja
két tömeg által képzett térfal közé
feszülve
- Alkalmazási javaslat:
Ott célszerű, ahol folytonos lineáris
városszerkezeti tengely egy pontjá-
nak kiemelése, hangsúlyozása, sta-
tikus pont képzése szükséges, egy
sodró lendületű főirány mentén
- Példa: Trocadero, Paris

1.7. Kör alaprajzú terek

- Sajátossága:
legintenzívebb centrális térélményt
nyújtó tériség
- Alkalmazási javaslat:
ott indokolt, ahol statikus fókusz-
pont létrehozása szükséges dinami-
kus városszerkezeti-kompozíciós
tengely mentén, vagy két fontos
tengely találkozási pontjánál, cent-
rális hangsúllyal, vagy a négy
szegmens egy-egy szoborral történő
szimmetrikus hangsúlyozásával
- Példa:
Kodály körönd, Piazza Republica
Róma

1.8. Sokszögű, szabályos tértípus

- Sajátossága:
erős centralitású, középpontos térrendszerek kulcsponthi téreleme
- Szerepe:
különös hangsúlyú köztér képzése középpontos térrendszer gyűjtőpontjában, vagy két fontos tengely találkozási pontján, központi emlékmű-elhelyezéssel, vagy anélkül
- Példa: Palma Nova főtere, Oktogon, Budapest

1.9 Félkör alakú tértípus

- Sajátossága:
statikus és dinamikus, centrális és tengelyes karakterű kompozíciós elemekből szerkesztett sajátos tértípus
- Alkalmazási javaslat:
nyugodt, kifelé forduló tértípus, különös városképi hangsúllyal, melyet a fókuszpontba állított objektummal, vagy tengelyt lezáró monumentummal lehet zárt, statikus kompozícióvá tenni
- Példa: Royal Crescent, Bath

1.10. Ellipszis alakú tértípus

- Sajátosság:
Statikus tériség egy hangsúlyos tengely lezárásával és egy középület városképi hangsúlyával
- Alkalmazási javaslat:
kifinomult térmanipuláció, monumentális hatás, a termélység illuzórikus érzete érdekében, mely frontális, körüljárható szobor foglalata lehet
- Példa:
Piazza del Campidoglio, Roma

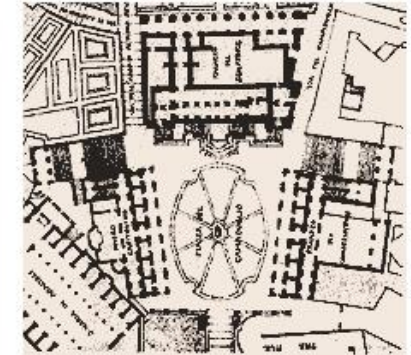

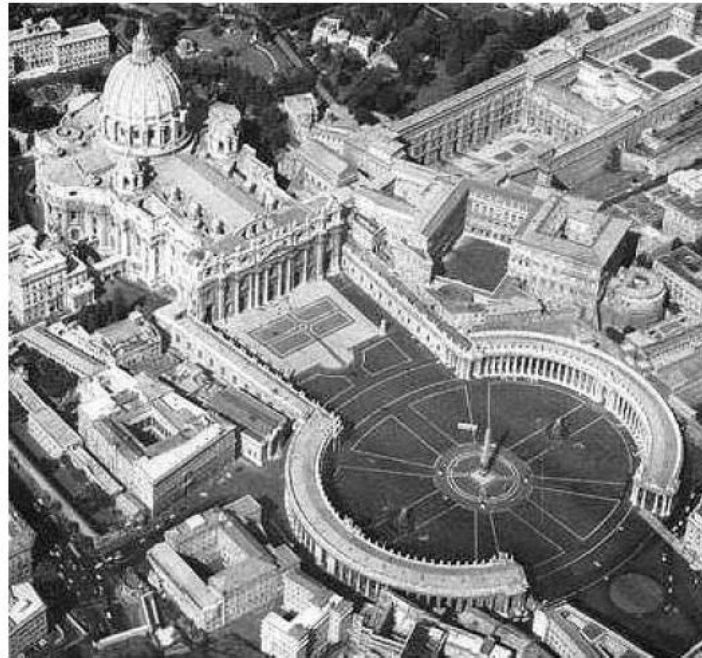
FIG. 9 Plan of the Capitoline showing the original pavement of the square, replaced by that of Michelangelo.
From Georges Goussier, *Éléments d'architecture classique*

1.11. Összetett térszerkezetű tértípus

- Sajátosságai:
az építészeti tér kifinomult manipulációja, a termélység és térméret, a térben mozgó ember térélményének, a tér elsajátításának programozott befolyásolása
- Alkalmazási javaslat:
szakrális terekhez kapcsolódó hitek, érzelmek és hangulatok a helyvel adekvát és helyénvaló megjelenítésére szolgál, felidézése, melynek térszerkezetében a centrum obeliszkjének és a fókuszpontok szökőkútjainak nélkülözhetetlen szerepük van.
- Példa: Piazza di San Pietro, Roma

A centrum és a fókuszpontok hangsúlyát egy obeliszk és két szökőkút biztosítja. A térérzet szempontjából a térburkolat mintája fontos térképező elem

1.12. Nyújtott arányú köztér

- Sajátosságai:
Valamely történeti okból a szabályos négyszögű tér egyik irányban többszörösen hosszabb a másik iránynál. Statikus előteret kívánó középületek előtt zavaróan keresztirányú sodrású, dinamikus tengely alakul ki, mely helyzet kedvezőtlen hatásait ki kell küszöbölni.
- Alkalmazási javaslat:
A centrális objektumok által téri tagoltság jön létre, a fókuszpontok hangsúlyos elemei statikus térszakszokat jelölnek ki az aránytalanul nyújtott arányú térben
- Példa: Piazza Navona, Roma

1.13. Térfalak nélküli nagyléptékű köztér

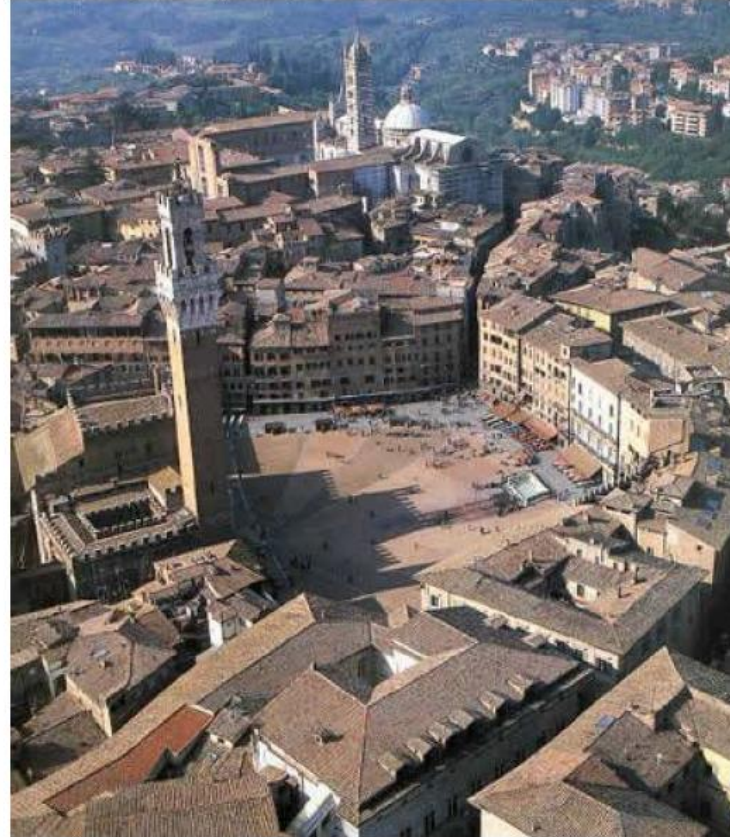
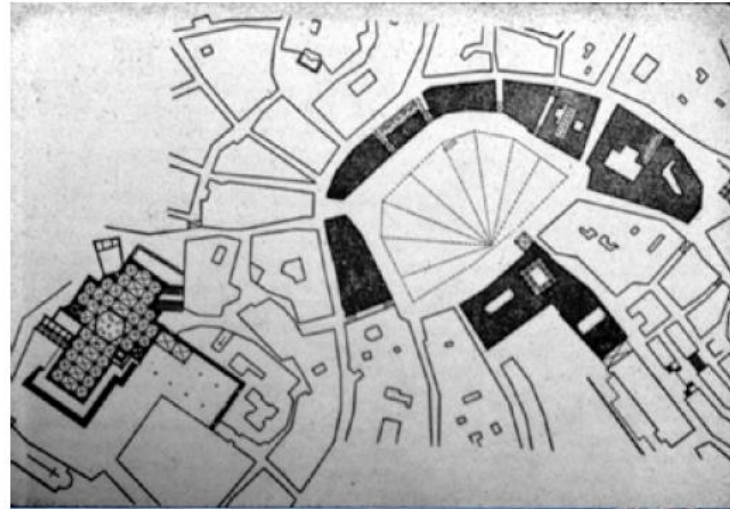
- Sajátosságai:
Nagy területű, két határozott, nagy léptékű tengely találkozásánál kialakított, érzékelhető térfallal csak a tér egyik oldalán rendelkező tértípus
- Alkalmazási javaslat:
Ünnepélyes, reprezentatív teret képez két fontos városszerkezeti tengely találkozásánál. A hiányzó konszperzivitást az elnyúló, virtuálisan elipszoid tér gyűjtőpontjaiba állított szökőkutak és a középpontba állított obeliszk sűrűsödési pontjai pótolhatják.
- Példa:
Place de la Concorde, Paris

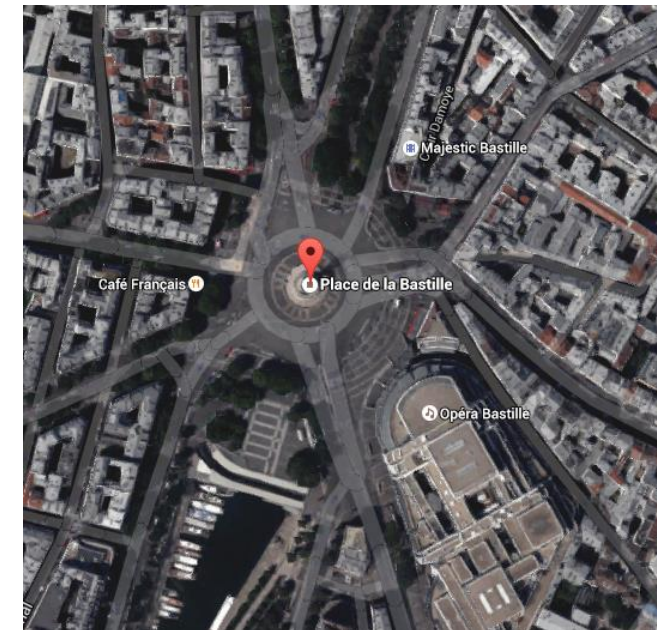
2.1 Középkori, organikus tértípus

- Sajátosság:
szabályos geometriai formát nem követő, esetleges, használat szerinti, az épületek felől formált tértípus
- Alkalmazási javaslat:
A szabálytalan térfalak között kialakuló tériséget a burkolati minta geometriája és térfalak mentén, vagy a térben megjelenő vertikális hangsúly, centrális uralkodó objektum teremt rendet.
- Példa: Piazza di Campo, Siena

2.2 Szerkesztetlen alaprajzú, újkori köztér

- Sajátosságai:
tér szerkezetében (és történetiségében) jelentős épületek elbontása után, nem tervezett módon kialakuló tértípus
- Alkalmazási javaslat:
Ott helyénvaló, ahol az esetleges térben olyan objektumnak szükséges, mely térség tekintetében kijelöl egy különös hangsúlyú centrumot, melynek gravitációs centralitása kiegyensúlyozza a tér szabálytalanságát.
- Példa: Place de la Bastille, Paris, Piccadilly Circus, London

2.3. Szabálytalan geometriájú, modern tér-típus

- Sajátossága:
A középületek nem térfal elemeként, hanem a formátlan féltér szoborszerű, önmaguk körül amorf tereket teremtő elemeiként jelennek meg
- Alkalmazási javaslat monumentumok elhelyezésére:
A lényegében zárt tér centrális pontjának kijelölése **helyett** szobrok, emlékművek elhelyezése a téren uralkodó épülettömeg szatelit objektumaként lehetséges.

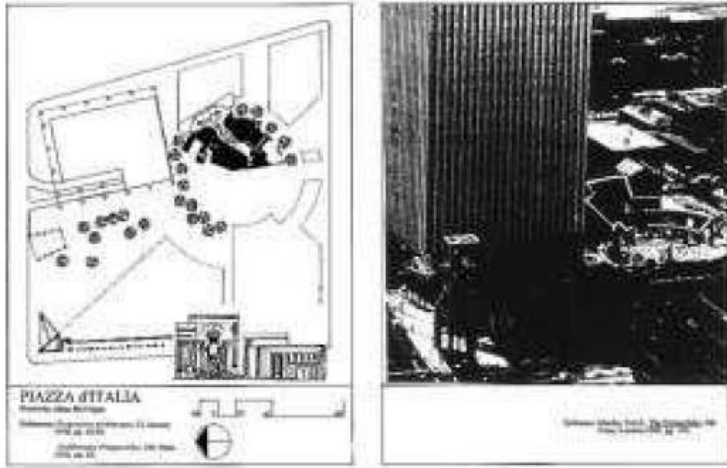
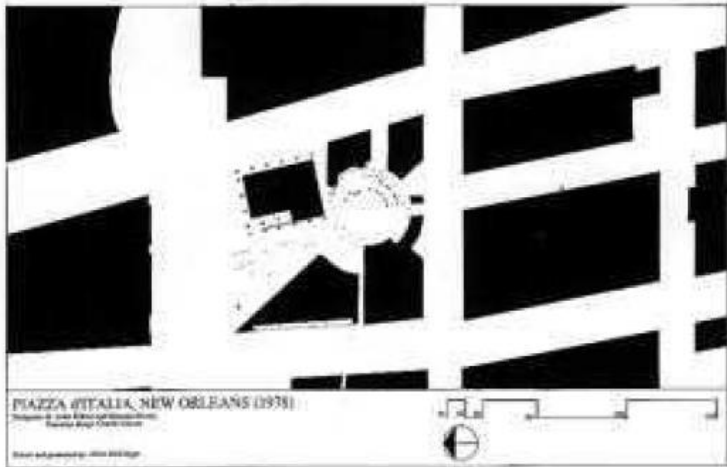
Példa: Brazília

Catedral Metropolitana, Nossa Senhora Aparecida

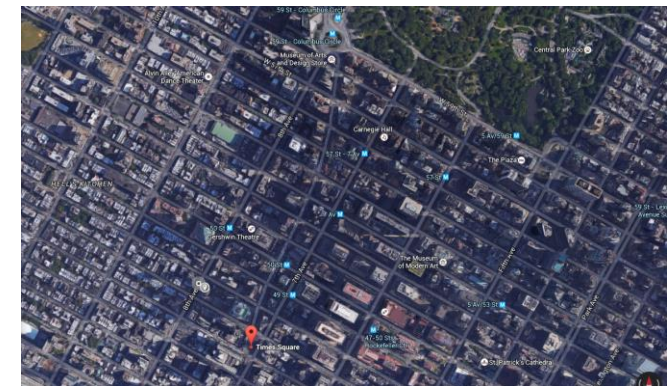
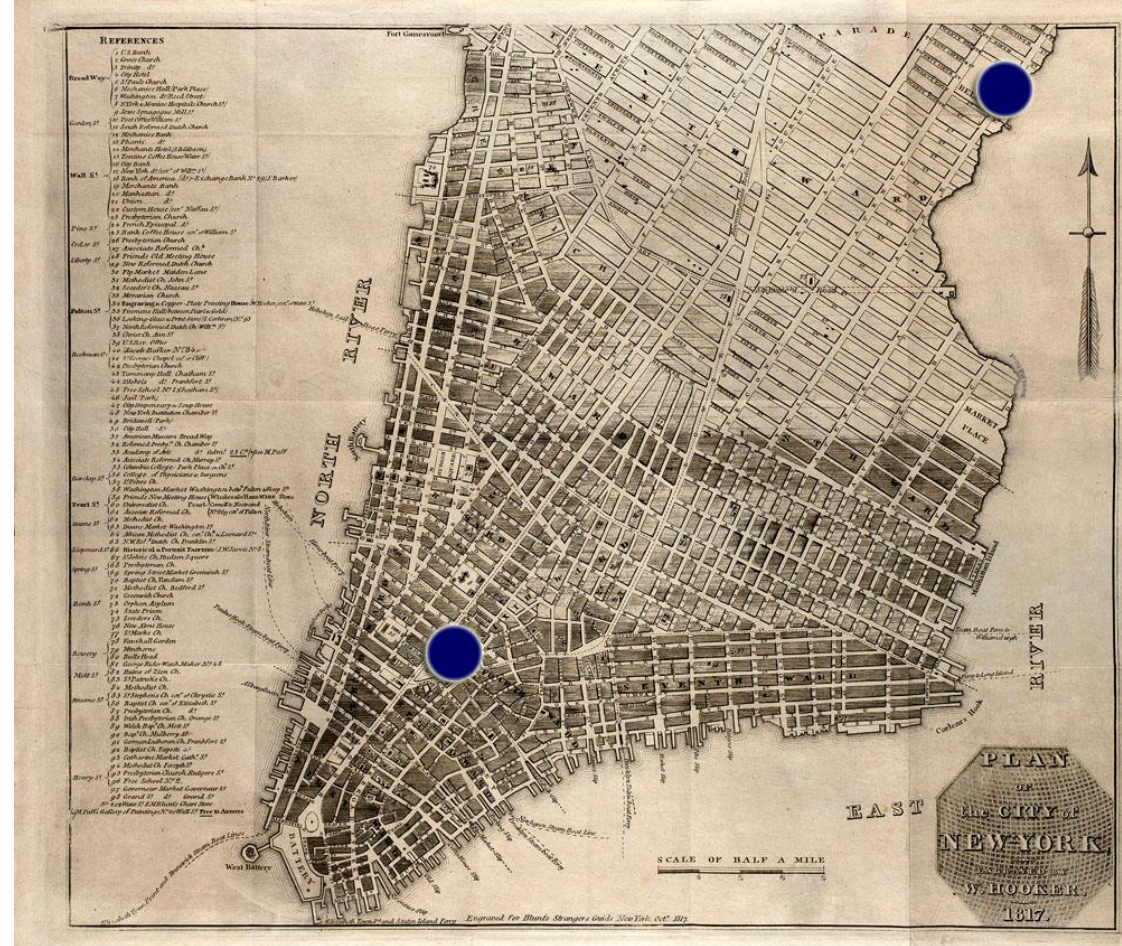
2.4. Posztmodern, fragmentált szabályosságú tértípus

- Sajátosság: idézetszerű tér és tömegképzés, mely a saját logikájuk szerint mintakövető módon szerkesztett elemek kollázsaként, áthatásaként jelenik meg
- Alkalmazási javaslat: térképzés tekintetében idézetek által a történelmi hagyományok előképeinek romantikus felidézése – szoborhelyezés tekintetében is – a komolyság képmutató igénye nélkül
- Példa: Piazza di Italia, New Orleans

2.5. Kortárs építészet spontán téralakítása

- Sajátosság:
Tudatos téralakítás nélküli, eltérő építészeti szándékok összemetsződése következtében, ösztönösen megszülető, különös építészeti jelenségek
- Alkalmazási javaslat:
A spontaneitás diadala, a szabadság életerezésének adekvát építészeti háttere, kötetlen formálási lehetőségekkel
- Példa:
Time Square, Manhattan

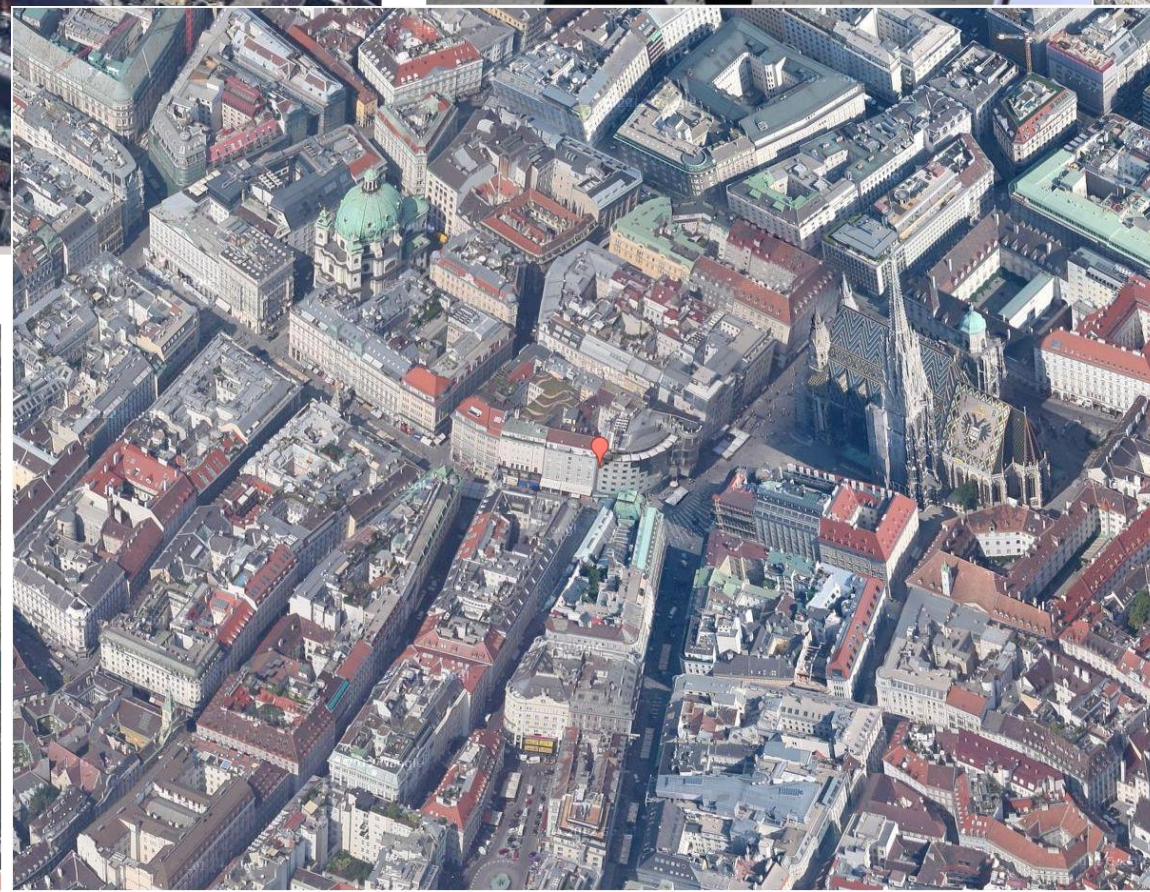
Terek a települési szövetben – 1. Orsószerűen kiszélesedő utca, anger, tervezett kiszélesedés

Kassa

Bécs, Graben

Prága, Vencel tér

Szeged, Klauzál tér

Útelágazások, útleágazások

Budapest, Hess András tér

Gyula, Városház utca

Budapest, Blaha Lujza tér

tölcsértér

Vác, Fótér

Esztergom, Széchenyi tér

Útkereszteződések terei

Budapest, Oktogon

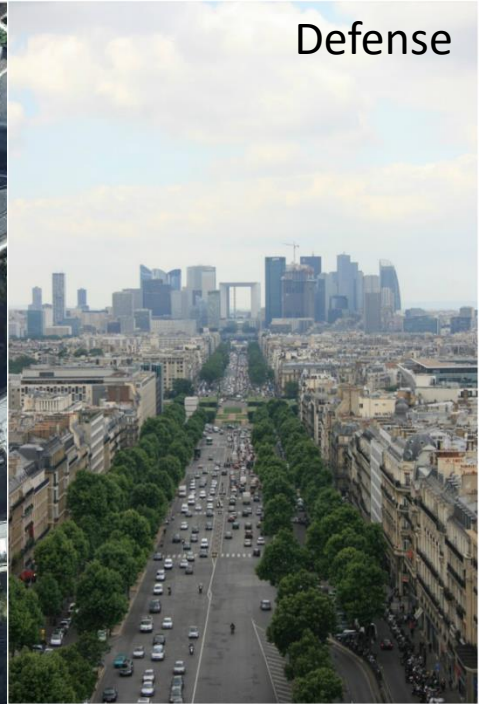
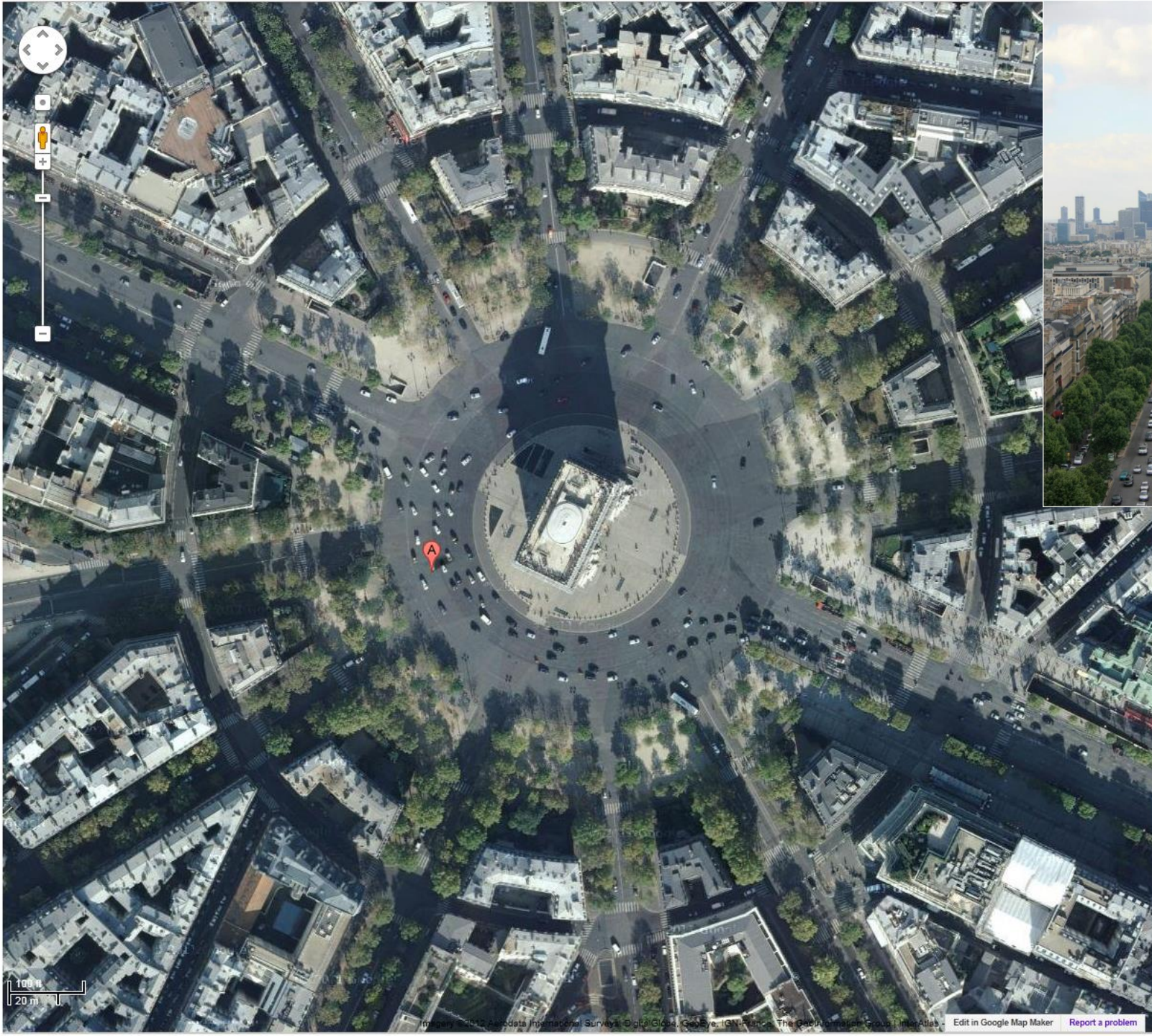

Barcelona (Cerda)

csillagterek

Budapest, Kosztolányi Dezső tér

Defense

Place Charles de Gaulle, Paris,

Tömbtér, udvartér

Firenze Piazza San Marco, Annunziata